

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Антон ПАУТЕЛЕЙМОНОВ

Робоча програма навчальної дисципліни

**Національно-релігійний чинник в суспільно-
політичному житті країн Сходу**

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітня програма: «Міжнародні відносини та регіональні студії:
сходознавство»

вид дисципліни: обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

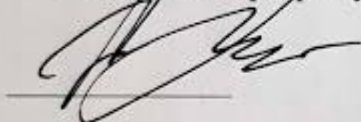
“27” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Миколенко Дмитро Валерійович, доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Протокол від “26” серпня 2021 року, № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми: «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

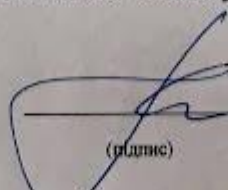

(підпис)

Сергій ЛИМАН

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “26” серпня 2021 року, № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Національно-релігійні чинники в суспільно-політичному житті країн Сходу» складена відповідно до освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

підготовки магістра

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з впливом національного і релігійного чинника на політичний, соціально-економічний, культурний розвиток країн Азії та Африки.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Формування таких загальних компетентностей

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Формування наступних фахових компетентностей

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК16. Здатність виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки країн Східної, Південно-Східної, Південної, Центральної Азії, Близького та Середнього Сходу та Африки, основних міжнародних гравців регіону, регіональні конфлікти та пов'язані з ними питання безпеки.

СК17. Здатність аналізувати та оцінювати процеси прийняття зовнішньополітичних рішень, визначати пріоритетні напрямки зовнішньополітичного партнерства України з провідними країнами та міжнародними організаціями Азії та Африки, використовувати комунікативні засоби для позитивного просування іміджу України серед цільових зарубіжних аудиторій.

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
1-й	-
Лекції	
32 годин	-
Семінарські заняття	
16 годин	-

Лабораторні заняття	
немає	
Самостійна робота	
102 години	-
Індивідуальні завдання	
немає	

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти таких результатів навчання:

РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН 7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

РН 8. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами усно і письмово, з професійних і наукових питань.

РН 9. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН 12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.

РН 13. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

РН 14. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

РН 19. Складати комплексну експертно-аналітичну характеристику ключових азіатських регіонів і гравців, визначати та прогнозувати стан міжнародних відносин в регіоні та політичний вплив Східної та Південно-Східної Азії у сучасному світі.

РН 20. Застосувати сучасні інструменти реалізації зовнішньої політики (публічна дипломатія, культурна політика, актори «поза суверенітетом» та ін.), спрямовані на активізацію міжнародного співробітництва України з провідними азіатськими країнами та регіонами.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Національно-релігійні особливості країн Середнього Сходу та Північної Африки. Етнічний склад країн регіону. Причини невідповідності політичних та етнічних кордонів у регіоні. Вплив національного чинника на політичні процеси у Туреччині, Сирії, Ізраїлю, Іраку, Ірану, Саудівської Аравії, Єгипту, Алжиру. Іслам як фактор суспільно-політичного життя зазначених країн. Неісламські конфесії в країнах Середнього Сходу та Північної Африки: суспільно-політичні аспекти існування.

Тема 2. Національна та релігійна складова суспільно-політичних процесів у Центральній Азії. Поліетнічність держав Центральної Азії в умовах обмеженої демократії. Національні рухи регіону. Політичний іслам в країнах Центральної Азії. Релігійні меншини у Казахстані, Таджикистані, Монголії та їхня участь у суспільно-політичному житті зазначених країн.

Тема 3. Політичні, соціально-економічні та культурні процеси Південної Азії крім призму національно-релігійних відносин регіону. Етнічний та

конфесійний склад населення Індії, Пакистану, Афганістану та його вплив на політичні процеси у зазначених країнах. Вплив національних і релігійних проблем на міжнародні відносини у регіоні.

Тема 4. Далекий Схід у контексті національних та релігійних особливостей регіону. Міжетнічні відносини у КНР, Індонезії, Японії, Таїланді, В'єтнамі. Релігійний чинник у суспільно-політичних процесах зазначених країн.

Тема 5. Етно-релігійна мозаїка Західної Африки як чинник суспільно-політичних відносин у регіоні. Конфесійні особливості регіону. Національний склад населення держав. Вплив етно-релігійних чинника на політичні процеси Нігерії, Гани, Ліберії та інших країн Західної Африки.

Тема 6. Суспільно-політичні особливості країн Центральної Африки: етно-конфесійний контекст. Етнічний склад населення Демократичної республіки Конго, Центральноафриканської республіки, Чаду. Особливості конфесійного складу населення регіону. Етно-конфесійний фактор у трансформації політичних систем країн Центральної Африки.

Тема 7. Національно-конфесійна характеристика народів Східної Африки. Суспільно-політичні процеси у Ефіопії, Судані, Руанді, Сомалі крізь призму етнічних та релігійних особливостей зазначених країн.

Тема 8. Суспільно-політична ситуація у Південній Африці як наслідок національних та релігійних особливостей регіону. Етнічний склад населення Південноафриканської республіки і Намібії. Конфесії розповсюджені у регіоні на їх вплив на політичні трансформації у зазначених країнах.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лек.	с. з.	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Національно-релігійні особливості країн Середнього Сходу та Північної Африки	17	4	2			11
Тема 2. Національна та релігійна складова суспільно-політичних процесів у Центральній Азії	19	4	2			13
Тема 3. Політичні, соціально-економічні та культурні процеси Південної Азії крім призму національно-релігійних відносин регіону	19	4	2			13
Тема 4. Далекий Схід у контексті національних та релігійних особливостей регіону	19	4	2			13
Тема 5. Етно-релігійна мозаїка Західної Африки як чинник суспільно-політичних відносин у регіоні	19	4	2			13
Тема 6. Суспільно-політичні особливості країн Центральної Африки: етно-конфесійний контекст	19	4	2			13
Тема 7. Національно-конфесійна характеристика народів Східної Африки	19	4	2			13

Тема 8. Суспільно-політична ситуація у Південній Африці як наслідок національних та релігійних особливостей регіону	19	4	2			13
<i>Усього годин</i>	150	32	16			102

4. Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Етно-конфесійна ситуація у Туреччині як чинник суспільно-політичних процесів в країні 1. Етнічний склад населення країни 2. Національно-визвольні рухи у Туреччині 3. Іслам як чинник суспільно-політичних процесів 4. Міжконфесійні взаємини у Туреччині	2
2	Національна та релігійна складова суспільно-політичного розвитку Казахстану 1. Процес ісламізації Казахстану: загальна характеристика процесу 2. Міжконфесійні взаємини в країні 3. Національні меншини та їхня роль у політичному житті Казахстану	2
3	Політичні процеси в Індії крізь призму національно-релігійної структури суспільства 1. Міжнаціональні та міжконфесійні конфлікти у Індії 2. Політичні механізми вирішення ворожнечі 3. Етнічний та релігійний чинник як фактор зовнішньої політики Індії	2
4	Національні та релігійні фактори політичного розвитку Китайської Народної Республіки 1. Національний склад населення країн 2. Міжетнічні та релігійні протиріччя 3. Способи національної консолідації	2
5	Суспільно-політичне життя у Нігерії крізь призму національно-релігійного складу населення країни 1. Особливості політичного влаштування країни 2. Конфлікти та шляхи їх подолання 3. Міжнаціональні і міжрелігійні взаємини у нігерійському суспільстві	2
6	Демократична республіка Конго у контексті міжнаціональний і міжконфесійних відносин	2

	1. Етно-конфесійний склад населення 2. Характеристика політичної системи ДРК 3. Національні та релігійні меншини та їхня участь у суспільно-політичному житті держав	
7	Національно-релігійна структура населення Ефіопії як чинник суспільно-політичних процесів країни 1. Особливості релігійного складу населення 2. Характеристика міжнаціональних взаємин 3. Проблеми міжнаціональної та релігійної ворожнечі та способи їх подолання	2
8	Суспільно-політична ситуація у Південно-Африканській республіці: національно-релігійний контекст 1. Проблема міжрасових взаємовідносин 2. Політичне влаштування держави 3. Конфесійний склад населення ПАР	2
Усього годин		16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види та зміст роботи	Кількість годин
1	Вивчення літератури з теми «Національно-релігійні особливості країн Середнього Сходу та Північної Африки» Вінтер Ч., Сидоржевський М. Народ без держави: хто такі курди? URL: https://www.dw.com/uk/%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4-%D0%B1%D0%B5%D0%B7-%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B8-%D1%85%D1%82%D0%BE-%D1%82%D0%B0%D0%BA%D1%96-%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B4%D0%B8/a-42294803 - розкрити участь курдів у політичному житті Туреччини, Ірану, Іраку і Сирії - встановити ступінь залучення цього народу до політичних процесів в Іраку, Ірані, Сирії, Вірменії і Туреччині.	11
2	Вивчення літератури з теми «Національна та релігійна складова суспільно-політичних процесів у Центральній Азії» Тенденції розвитку ситуації в країнах Центральної Азії. Борисфен Інтел. URL: http://bintel.com.ua/uk/article/centrasia/	13

	- назвати передумови до сепаратизму у Казахстані на сьогоднішньому етап. - Розкрити перспективи побудови політичної нації у Казахстані.	
3	Вивчення літератури з теми «Політичні, соціально-економічні та культурні процеси Південної Азії крім призму національно-релігійних відносин регіону» Яковлев А. Межконфессиональны конфликты в Индии: индуизм против мусульман. Исламоведение. 2013. № 4. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/mezhkonfessionalnye-konflikty-v-indii-indusy-protiv-musulman/viewer - познайомитися етнічно-релігійними групами Південної Азії. - встановити виклики і загрози політичній системі Індії з боку етнічних і релігійних меншин.	13
4	Вивчення літератури з теми «Далекий Схід у контексті національних та релігійних особливостей регіону» Гіденс Е. Соціологія. Релігії Далекого Сходу. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-11809.html - розкрити етнічно-релігійну структуру населення КНР. - проаналізувати еволюцію національно-визвольного руху тибетців	13
5	Вивчення літератури з теми «Етно-релігійна мозаїка Західної Африки як чинник суспільно-політичних відносин у регіоні» Люди Нигерии: население, языки, религия. URL: https://kiliman.info/lyudi-nigerii-naselenie-yazyki-religiya - розкрити етнічно-релігійну структуру населення Нігерії - встановити причини радикалізації ісламу в країні	13
6	Вивчення літератури з теми «Суспільно-політичні особливості країн Центральної Африки: етно-конфесійний контекст» Олійник Ю. Нестабільність у Демократичній республіці Конго та роль етнічного чинника. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2015. Вип. 36. Частина 3. С. 85–91. - розкрити етнічно-релігійну структуру населення Демократичної республіки Конго - визначити релігійні і етнічні чинники у боротьбі за владу в країні	13

7	Вивчення літератури з теми «Національно-конфесійна характеристика народів Східної Африки Мясников В. Африканское домино. Межэтнические конфликты охватили Кению и Чад. Голос России. 2007. С. 7–9. - визначити причини міжетнічних конфліктів у Кенії - розкрити внутрішні і зовнішні загрози етнічного і релігійного характеру національній безпеці країни	13
8	Вивчення літератури з теми «Суспільно-політична ситуація у Південній Африці як наслідок національних та релігійних особливостей регіону» Етнічні конфлікти в Тропічній та Південній Африці. URL: https://studopedia.com.ua/1_18435_etnichni-konflikti-v-tropichniy-ta-pivdenniy-afritsi.html - розкрийте причини етнічних конфліктів у Тропічній і Південній Африці - встановіть наслідки міжетнічного протистояння для політичної системи країни	13
Разом		102

6. Індивідуальні завдання не передбачені планом

7. Методи навчання

Методи навчання за освітньою компонентною «Національно-релігійний чинник в суспільно-політичному житті країн Сходу» передбачають лекції і семінарські навчання. Лекції забезпечують знайомство з джерелами інформації (критичний аналіз, інтерпретація), теоретичними аспектами дисципліни. Семінарські заняття – роботу в командах на семінарських заняттях, створення візуальної моделі етнічно-релігійного складу населення відповідних регіонів у програмі Padlet.

8. Методи контролю

1. Участь у семінарських заняттях. Усна відповідь на представлені у програмі питання. Максимальна сума балів, яку може отримати студент за підсумками семінарських занять – 60 балів, 7,5 – за кожне. Бали нараховуються за активну

участь в обговоренні представлених питань, дискусію, відповіді на основні і додаткові запитання.

2. Підсумковий дворівневий контроль. Письмова відповідь на представлені у програмі питання. Час виконання – 60 хвилин. Кількість питань – 2. Максимальна кількість балів передбачена за відповіді на кожне запитання складає 20 і 20 балів. Відповідно – максимальна кількість балів за залік дорівнює 40 балам.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Залік	Сумма	
Поточний контроль самостійної роботи на семінарських заняттях							Разом			
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	60	40	100
7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5			

Критерії оцінювання

Семінарські заняття

Оцінка 7–7,5 балів передбачає повне і впевнене засвоєння матеріалу, знання основних джерел і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

5–6 балів виставляється за впевнене засвоєння питання, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

1–4 бали передбачає часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв’язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання

виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал курсу або у разі використання заборонених джерел.

Залікова робота

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів передбачає виконання всіх вимог до попередньої оцінки, за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів передбачає виконання всіх вимог до попередньої оцінки, а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої системи оцінювання	для дворівневої системи оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Арапова Е. Я. Восточная Азия: в поисках интеграции. Азия и Африка сегодня. 2011. №10.
2. Васильев Л. С. История Востока: Учеб. по спец. “История”. М.: Высш. шк., 1994.
3. Гайдуков Л. Ф. та ін. Всесвітня історія: Посібник. К.: Либідь, 2001. 256 с.
4. Дербишайр Д., Дербишайр Я. Политические системы мира: В 2 т. Т.1. Пер. с англ. М.: РИПОЛ КЛАССИК, 2004. 512 с.
5. Економіка зарубіжних країн. К.: Либідь, 1998.
6. Ігнат'єв П.М., Черкас Б. А. Азіатські велетні у боротьбі за вплив на країни Африки. Зовнішні справи. 2012. № 2.
7. Історія світової культури. Культурні регіони. К.: Либідь, 1997.
8. Козицький А.М. Новітня історія країн Азії та Африки. Посібник для студентів історичних і гуманітарних факультетів університетів. Львів: „Афіша”, 2004.
9. Конституції нових держав Європи та Азії / Упоряд. С.Головатий. К.: Укр. Правн. Фондація; Вид-во “Право”, 1996. 544 с.
10. Крип'якевич І. Всесвітня історія: У 3 кн. К.: Либідь, 1995. К. 1. 464 с.; Ч. 2. 424 с.; Ч.3. 288 с.
11. Кушніренко В.О. Шаріатська концепція реформування державної системи в ісламських країнах. Людина і політика. 2003. № 2.

12. Лісничий В. В. Політичні та адміністративні системи зарубіжних країн: Навч. посібник. 2-ге вид., виправ. К.: ВД „Професіонал”, 2004. 336 с.
13. Лозовицький О. С. Сучасний Схід: демократичний ренесанс чи геополітичний перерозподіл? Зовнішні справи. 2011. № 2.
14. Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн. Навч. посібник. Вид. 3-тє, доп. К.: Атіка, 2001. 624 с.
15. Макарчук В.С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник. Вид. 3-тє, доп. К.: Атіка, 2001. 624 с.
16. Мироненко Н.С. Страноведение: Теория и методы: Уч. пособие для вузов. Москва: Аспект Пресс, 2001. 268 с.
17. Мишин А. А. Конституционное (государственное) право зарубежных стран: Учебник. 8-е изд., перераб. и доп. М.: Юрид. Дом „Юстицинформ”, 2001. 488 с.
18. Нельга О.В. Теорія етносу. Курс лекцій: Навчальний посібник. Київ: Тандем, 1997. 368 с.
19. Нечитайло О. Різні, але разом. До 30-ї річниці утворення Асоціації країн Південно-Східної Азії. Політика і час. 1998. № 5.
20. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посібн. К.: Знання, 2013. 677 с.
21. Основи етнодержавознавства. Підручник. За ред. Ю.І.Римаренка. К.: Либідь, 1997. 656 с.
22. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: Навч. посібник. Вид. 2-ге, стереотип / Відп. ред. та авт. вст. слова С.Кримський. К.: Либідь, 1999. 360 с.
23. Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій: навчальний посібник для студентів географічних і філософських факультетів вищих навчальних закладів. К.: АртЕк”, 1999. 504 с.
24. Попов Б., Ігнатов В., Степко М. та ін. Життя етносу: соціокультурні нариси: Навчальний посібник. К.: Либідь, 1997. 240 с.
25. Тищенко К. М. Мови Європи. Календар на 2001 р. Львів: Кальварія, 2001. 28 с.

26. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. М.: Юрист, 2002. 576 с.
27. Чиркин В. Е. Конституционное право заруб. стран: Учебник. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Юрист, 2002. 622 с.
28. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны. Под ред. д-ра геогр. наук, проф. С. Б. Лаврова, канд. геогр. наук, доц. Н. В. Каледина. Москва: Гардарики, 2002. 928 с.
29. Юрківський В. М. Регіональна економічна і соціальна географія. Зарубіжні країни: Підручник. К.: Либідь, 2001. 416 с.

Допоміжна література

1. Esposito J., Shahin E. The Oxford Handbook of Islam and Politics. London, 2013.
2. Арунова М.Р., Филоник А.О. Современный Исламский Восток и страны Запада. Москва, 2004.
3. Асанбаев М. Казахстан потенциал религиозной конфликтности и факторы риска в развитии религиозной ситуации. Центральная Азия и Кавказ. 2006. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kazahstan-potentsial-religioznoy-konfliktnosti-i-factory-riska-v-razvitii-religioznoy-situatsii>
4. Асанбаев М. Казахстан потенциал религиозной конфликтности. Россия и мусульманский мир. 2007. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/kazahstan-potentsial-religioznoy-konfliktnosti>
5. Баранов С. А. Сикхський сепаратизм: досвід незалежної Індії. Політика і час. 1997. № 5-6.
6. Близький Схід та Північна Африка. Аналітичний огляд 02/2019. Борисфен Інтел. URL: http://bintel.com.ua/uk/article/19_02_blyzkyy_skhid_ta_pivnichna_afryka/
7. Близький Схід: епоха керованого хаосу. Борисфен Інтел. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/blyzkyy-skhid-epokha-kerovanoho-khaosu/>
8. Вінтер Ч., Сидоржевський М. Народ без держави: хто такі курди? URL: <https://www.dw.com/uk/%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4->

[%D0%B1%D0%B5%D0%B7-](#)

[%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B8-](#)

[%D1%85%D1%82%D0%BE-%D1%82%D0%B0%D0%BA%D1%96-](#)

[%D0%BA%D1%83%D1%80%D0%B4%D0%B8/a-42294803](#)

9. Головченко В. І. Мінливе обличчя сучасної китайської дипломатії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. Вип. 31-32. К.: ВПЦ „Київський університет”, 2005.

10. Головченко В.І. Китайська дипломатія: традиційні засади й сучасність. Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 53. Ч. II. К.: ІМВ.

11. Горобець І. В. Індія та Пакистан на межі XXI століття: компаративний аналіз особливостей сучасного внутрішньополітичного становища. Людина і політика. 2000. № 5.

12. Гіденс Е. Соціологія. Релігії Далекого Сходу. Rbīd? 1999/ URL^ <http://politics.ellib.org.ua/pages-11809.html>

13. Етнічні конфлікти в Тропічній та Південній Африці. URL: https://studopedia.com.ua/1_18435_etnichni-konflikti-v-tropichniy-ta-pivdenniy-afritsi.html

14. Зінько І. З., Байковський П. Б., Федунь О. В. Політичний регіоналізм у сучасній Африці чинники та тенденції розвитку. Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 112 (Частина II). 2013. С. 3–12.

15. Ігнат'єв П. М. „Слон” і „дракон” в азіатській грі. Індокитайські відносини на тлі світових політичних процесів. Політика і час. 2006. № 6.

16. Ігнат'єв П. М. Індія і монархії Перської затоки: взаємодоповнюваність інтересів. Зовнішні справи. 2011. №3.

17. Ігнат'єв П. М. Індія на шляху до лідерства в Південній Азії. Чернівці: Книги XXI століття, 2006.

18. Ігнат'єв П. М. Країни Азії: особливості культури та побуту. Чернівці, 2011.

19. Калишевский М. Пекин закрывает Тибет «изнутри», окончательно загоняя проблему в тупик. URL: <https://www.fergananews.com/articles/7613>

20. Ксьондзик Н. З батьківщиною, але без держави. Курдське питання на межі тисячоліть. Політика і час. 2002. № 3.
21. Лебедева М. М. Межэтнические конфликты на рубеже веков. Методологический аспект. Мировая экономика и международные отношения. 2000. № 1. С. 31–39.
22. Люди Нигерии: население, языки, религия. URL: <https://kiliman.info/lyudi-nigerii-naselenie-yazyki-religiya>
23. Ляшенко Т. М. Трансформація політичних систем в країнах Центральної Азії: національний та регіональний аспекти. К.: ІПіЕНД, 2011. 288 с.
24. Нахла Ю. Політичні пріоритети розвитку Близького Сходу в контексті глобальних процесів. Політичний менеджмент. 2008. № 4. С. 163–171.
25. Олійник Ю. Нестабільність у Демократичній республіці Конго та роль етнічного чинника. Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2015. Вип. 36. Частина 3. С. 85–91.
- 26.
27. Тенденції розвитку ситуації в країнах Центральної Азії. Борисфен Інтел. URL: <http://bintel.com.ua/uk/article/centrasia/>
28. Ткаченко І. Центральна Азія як зона перетину інтересів конкуруючих держав. Політичний менеджмент. 2004. № 5. С. 114–121.
29. Центральна Азія: яблуко розбрату. Борисфен Інтел. URL: <https://bintel.org.ua/analytics/geopolitics/centralna-aziya-yabluko-rozbratu/>
30. Шустов А. Исламизация Центральной Азии (Таджикистан, Киргизия, Казахстан). Россия и мусульманский мир. 2013. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/islamizatsiya-tsentralnoy-azii-tadzhikistan-kirgiziya-kazahstan>
31. Щодо сучасних тенденцій розвитку ситуації на Близькому Сході. Аналітична записка. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosini/schodo-suchasnikh-tendenciya-rozvitku-situacii-na-blizkomu>
32. Язон И. Этнические конфликты – бич Африки. Голос России. 2004. С. 41–45.

33. Яковлев А. Индусско-мусульманские отношения в Индии: от нелюбви к ненависти. ARS ADMINISTRANDI. 2012. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/indussko-musulmanskie-otnosheniya-v-indii-ot-nelyubvi-do-nenavisti>
34. Яковлев А. Межконфессиональные конфликты в Индии: индусы против мусульман. Исламоведение. 2013. № 4. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/mezhkonfessionalnye-konflikty-v-indii-indusy-protiv-musulman/viewer>

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. КиберЛенинка. URL: <https://cyberleninka.ru/>
2. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
3. Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень. Борисфен Інтел. URL: <http://bintel.com.ua>
4. Deutsche Welle. URL: <https://www.dw.com>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3579>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборonoю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік у письмовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Національно-релігійний чинник в суспільно-політичному житті країн Сходу», режим доступу:

<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3579>